

Umutitikisha wa Mpango

Umutitikisha wa mpango musango naumbi uwa mutitikisha nangu umucushisha uasangwa mu mayanda.

Intambi sha pa mulandu wa mpango kuti shapusana mu fyalo ifyapusana ne fishilano ifyapusana.

'Impango' lutambi lumu ulwa pamulandu wa ndalama, ifipe nangu ifyabupe ifingapelwa ukufuma ku lupwa lwa mwanakashi no kuya ku lupwa lwa mwaume ilyo baleupana. Ukubomfya kwa mpango ukwine fye temutitikisha iyo.

Lelo ukupatikisha, ubunkalwe nangu umucushisha uwingampana nokulipila nangu ukupokelela kwa mpango panshita iili yonse, ilyo tabalaupana, mukati ka cupo nangula panuma ya ici cupo fyonse kuti fyaba mutitikisha. Umutitikisha wa mpango ilingi line musangwa ilyashi lyakuti impango tashalipilwe nangu ukupatikisha balupwa ba mwanakashi ukuti indalama nangu ifyabupe nafimbi.

Umutitikisha no bunkalwe bwamu mayanda milandu iyapinkana na mafunde ya calo ca Australia. Umuntu uwasangwa neyi milandu kuti akakwa, abe mwanakashi nangu umwaume.

Ngacakuti imwe nangu umuntu umbi untu mwaishiba ali mu busanso tumineni ba kapokola pali **000**.

Ba Kapokola mu calo ca Australia bantu abasuma kabili abacetekelwa.

Ngamulefwaya bu mpanda mano ubwa lutu kabili ubwa nkama tumineni ba 1800RESPECT pa **1800 737 732**.

Ngacakuti mulefwaya uwakumipilibwilako icitundu tumeni pa **131 450**.

Ubuteko bwa calo ca Australia tabusuminisha umutitikisha nangu ubunkalwe bwa mpango mumusango uuli onse.

Ubuteko bwa calo ca Australia bwaliposako amano sana kuli ili lyashi lya mutitikisha wamu mayanda, pamofye no mutitikisha wa mpango. Abena Australia bonse balikwata insambu ishakwikala ukwabula ukutitikishiwa, ukutinishiwa nangu ukupatikishiwa, ukwabula ukulolesha pa mipepele yakwe, intambi shakwe pamo nefyo asuminamo.

Umutitikisha no bunkalwe bwa mpango mulasangwa imibele ya cintinya iiminina pakupindulula umuntu nangu balupwa bakwe ukupitila mu kubatinya nangu ukutinya umutende wabo.

Ngacakuti mwalikwata icitupa ca bwikashi kuti mwapokelela ubwafwilisho.

Umuntu, balupwa nangu abekala calo bambi aba muncende imo tekuti bakutinye ngacakuti uli ne citupa ca bwikalo.

Ngacakuti mwalikwata icitupa ca bwikalo icapa nshita iinono (ica subclass 309 nangu 820) nangula icitupa cimbi icakwenekela icupo (ica subclass 300) elyo mwasangwa mu lyashi lya mutitikisha wa mpango, mwalibako amafunde ayalolesha pa mutitikisha wa ndupwa mu mafunde yamingilile mu calo ca Australia ayengamisuminisha ukwikala ne citupa ca bwikalo icakwikalilila (ica subclass 100 nangu 801).

Impango tekuti shibomfiwe mukupatikisha umuntu ukwingila mucupo

Ngacakuti impango shalibomfiwe mukupatikisha umuntu ukwingila mucupo ukwabula ukuti asumine, ici kuti caba cupo cakupatishiwa.

Mu calo ca Australia, umuntu onse alikwata insambu sha kuisalila nga alefwaya, untu alefwaya nalintu alefwaya ukuupa. Cilapinkana namafunde ya calo ca Australia ukupatikisha, ukutinya, nangu ukubeleleka umuntu pakuti egengila mu cupo. Kabili cilapinkana namafunde ya calo ca Australia ukukoselesha nangu ukupekanishishako umuntu icupo icakupatikishiwa, elyo nokusangwa mwibumba ilyabaleufya icupo cakupatikishiwa ngacakuti teiwe cikumine. Ici cilekumafye ku fyupo fyonse, fibe fyamwi funde, ifya ntambi nangufye ifya mapepo.

Mwalibako utubungwe utwalekenalekana mu calo ca Australia utwingamyafwilisha.

1800RESPECT kabungwe kamu calo ca Australia akabombela mukupanda amano mu milandu ya kulungana nabantu ku maka elyo no bunkalwe no mutitikisha mu mayanda (Australia's national sexual assault, family and domestic violence counselling service). Aka kabungwe kalapelako ilyashi lya bumpanda mano ilya lutu kabili ilya nkama pali lanya elyo napa intaneti. Ba mpandamano bakomfwa kuli fintu mulelanda, ukwasuka amepusho yenu elyo nokumituma kumbi uko mwingasanga ubwafwilisho mu ncende yenu.

Tumeni lanya pali **1800 737 732** nangu kabiyeni pe **bula lyapa intaneti** ilyaba **1800RESPECT** pa **www.1800RESPECT.org.au**.

My Blue Sky kabungwe akabomfya intaneti akaipelesha mukupeela ubwafwilisho pa milandu ya kucingilila ifyupo fyakupatikishiwa, ukupanda amano elyo nokutuma abantu kuncende sha bwafwilisho kumbi.

Tumeni lanya pa **(02) 9514 8115**, tumeni kakalata kapali musange pali **0481 070 844**, tumeni inkalata yapa intaneti pa **help@mybluesky.org.au**, nangu tandaleni pe buula lyapa intaneti ilyaba My Blue Sky pa **www.mybluesky.org.au**

Ilyashi limbi ilyapa milandu ya mutitikisha wamu mayanda ne fitupa fya bwikalo, ifyupo fyakupatikishiwa, elyo nokushitisha kwa bantu kuti lyasangwa pe buula lyapa intaneti ilya ciputulwa cilolesha pa Fyamukati ka Calo (**Department of Home Affairs**) ilya **www.homeaffairs.gov.au** nangu mufwayefye ifilembo fyakuti “ifyupo fya kupatikishiwa”.

Bushe mulekabila uwakumipilibwilako icitundu?

Tumineni akabungwe ka Kupilibula no Kwalula Ifitundu [**Translating and Interpreting Service (TIS)**] pa **131 450**. Bakapilibula wa fitundu ukufuma ku TIS kuti bamyafwilishako ukupilibula ifitundu lelo tekuti babombele kuli bumpanda mano. Ukutuma kwa lanya konse kwa lutu kabili ukwa nkama.